

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ho-
stinci u arcivévody Ště-
pána.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půll. 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Josef Leopold Zvonař.

(Pokračování.)

Abychom ale pověděli, jakým způsobem se do-
staly podobné knihy do rukou mladého Josefa, nebude
nezáhodno, když sdělíme něco z vesnického života okolo
roku 1832, což může býti zároveň důkazem, jak užitečné
jsou knihovny, aneb jak blahodárně může působiti
kněhmilovný muž, který nemá knihy jen pro sebe,
nýbrž že je i sděluje rád jiným.

Kublov leží malé dvě hodiny cesty od komorního
města Žebráka. Toho času, do kterého vypravování pa-
dá, žil v Žebráce *Vojtěch Nejedlý*. Byl milovník li-
teratury a měl hezkou knihovnu. Tuším že umluvením
s jinými vlastenci založila se v Žebráce zápujčna kněh,
již Nejedlý svými knihami podporoval. V mnohém
občanu ve vřkolu se probudila chuť ku čtení. V Ku-
blově zvlášť byli dva sousedé, kteříž pilně čítávali a
čítané rádi vypravovávali. Ti přicházivali do bytu ro-
dičů Josefových, přinášivali knihy, vypravovali co čtli
a hádávali se o učených aneb jinak proslulých mužích.
Skoro ani jeden zimní večer neuplynul, aby se byly
nesešli k přátelskému a na venkovany jistě učenému
hovoru. Slovo vedl obyčejně J. Z..., který platil co
auktorita. Znal Shakespeara, na nějž mnoho držel a
po něm hned na Dobrovského, Pelcla a Procházku.
Kronykář lhář Hájek u něj neměl víry. K těmto roz-
mlouvám se vkrádal Josef kdy jen mohl, a zvoliv sobě
místo za kamny na peci naslouchával s otevřenou hubou.
Když se vypravovalo, musil hráti Frýbert něco na hou-
sle a později když se dopídil klavíru, na ten. Jindy
se zase zpívalo. Ř. švec měl hezký tenor a hudební
sluch, zanotovával rád: „*Měla jsem holoubka*;“
k němu se přidružil brzy druhý hlas i třetí, obstojný
bas; tomu „přiznával“ Frýbert drnkavě na houslích, a
tak se hudbilo pozdě do noci. V neděli a ve svátek
odpůldne se hrávalo v karty, a Josef byl taktéž pilným
pozorovatelem; poznal také záhy „zeleného spodka a

zeleného filka“: prvního si pamatoval podlé „*píšťaly*“,“
druhé podlé „*bubnu*.“

Kdoby si myslil podlé toho všeho, že byl Josef
„tichá ovčička“, zmejlil by se. Čítával ovšem rád i po-
slouchával hezká vypravování, nezapomněl ale v zimě
na „klouzačku“ a na „saně“, na jaře a v letě na dět-
ské hry, koupání a „provádění“ po vrchu a lukách.
Mezi „chaloupeckými“ hochy a děvčaty byl „kapo“ a do-
vedl hloupých kousků více, než mu mohl otec odpustiti.
Tak zvaným „nemravou“ nebyl ale nikdy. Dával sta-
rým babičkám a dědečkům pozdravení, smekával před
panem páterem a panem učitelem, měl-li na hlavě če-
pici, což ale bylo málo kdy, líbával ruce kmotrám a
kmostrům a tomu, kdo mu někdy krejcar dal. Ptáky
nevybírával, na luskách nebyl jen dvakrát a vedlo se
mu špatně. Ve škole uměl vždycky všecko, a míval
„vinč“ o „prifuňku“ a dostal pokaždé „premium“, které
ještě v bytu jeho matky visí, až na jednu „piletu“,
s kterou, jda ze zkoušky, do bláta upadl a ji zkazil.

Letory býval živý, často se ale také zadumával
a poseděl na „lavici u kamnovce“ několik hodin, až ho
dědeček mezi děti vyhnal. Dobrému i zlému byl stejně
nakloněn. Při jiných okolnostech domácích by byla
mohla zloba vzíti převahu. Před tím ho ale zachrá-
nila jednak spořádanost v domácnosti, jednak i to, že
poznal záhy věci ušlechtilejší, jnko jsou hudba a knihy.
Nakázáno a napředstavováno mu bylo dost; sotva by to
bylo ale tolik pomohlo, jako pomohly příklady a chuť
k vědění a umění.

(Pokračování.)

Stav hudby v 18. století v Čechách.

Líci redaktor.

(Pokračování.)

Avšak lepší perioda pro hudbu počla teprv vy-
hnáním protestantův z Čech pod Ferdinandem II. a III.,
když bohatí zakladatelové, kláštery a jesuitské koleje

ještě do skvělejšího stavu, než druhdy, postaveny byly *). Nádhernost služeb Božích měla skvělost triumfu zvýšiti, jež katolické náboženství nad protestantstvím obdrželo a mělo mu náklonnost lidu ujistiti. Při každém klášteře a záduši, při každém větším farním chrámu nacházely se buďto založené fondy k vydržování kůrové hudby, neb bohatá opatství vydržovala ji štědře sama z lásky a horlivosti.

Kůr sestával toliko ze zpěváků a instrumentálních hudebníků. Šest až osm chlapců, kteřížto v klášteře živeni a šaceni byli, stáli pod dozorstvem a učením kapelníka, jenž se *ředitelem kůru* jmenoval. Přicházeliť již vycvičení, t. j. taktupevní a s to, z čista jasna noty čísti, k nadacím a byli toliko v jemnostech umění zasvěceni a zdokonalováni. Mimo to měli při mnohých kostelních slavnostech příležitost se vycvičiti a významenati; a jelikož též ztratili hlas a osvědčivše talent svůj v klášteře co korrepetitorové a instrumentalisté výživy a zaopatření dosáhli, musela přirozeným způsobem velká horlivost u nich vzniknouti a vývin hudebních talentů byl tímto nesmírně usnadněn. V jezuitských a jiných semeništích byla hudba hlavní částí milého zotavení a zábav. Při slavnostech a rekreačních dnech dávali chovanci těchto ústavů synfonie a koncerty a jimi byl též kostelní kůr opatřen. Študent a hudebník byli dvě poněti spolu vždy sloučená a zajisté zřídka bylo možno nalezi správného syna mus, jenž by alespoň na jeden nástroj hráti neuměl. *Hudba byla odporučení k přijmutí do kláštera*, k přístupu *do vážených domů*, ano i služebníkům sloužila hudba za list přímluvčí. Hudba poskytla študujícím opatření a výhledku k ostatní budoucnosti.

Nebylo to největší povzbuzení pro rodiče, aby své dítky již záhy hudbě a zvláště zpěvu učiti dali? Přitom byla v každém malém městysu a farním místě dobrá příležitost. neboť všude stávalo učitelů (kantorů), kteří jsouce dobrými hudebníky, hudbu kostelní říditi museli. Cena a stupeň vážnosti těchto lidí určovala se dle jejich hudebního talentu; pročez bylo literní vyučování co mimotní věc *nedbale*, tím silněji však vyučování v hudbě a sice ráno časně a odpoledne pěstováno.

Velký počet těchto hudebníků byli skutečně *důkladní a nadaní hudební umělci*, neboť byli větším dílem druhdy *vokalisté* v Praze a vyučili se zde hudebnímu umění. Dříve než ustanoveni byli, museli *cechovně* uměleckou pouť buď ve vlasti neb v cizině vykonati, a někteří z nich přišli velmi daleko. Pak stali se školními pomocníky a konečně když se v hudbě vyznačili přišli na uprázdněná místa kantorská. Z takových

důkladných škol vystupovali chlapci sice suroví beze vkusu v přednesu, avšak byli správní zpěváci a dostala se jim hned fundáční místa do Prahy aneb do značných klášterů na venek. Zde dosáhli teprv dokonalého vzdělání, jak už svrchu podotknuto bylo.

Na takový způsob vzdělala se velká část mladíků a mezi nimi mnohý výtečný talent v hudebním umění. Někteří vzali si hudbu za své povolání a stali se hudebními umělci; druzí pokračovali ve svých studiích a stavše se státními, duchovními, neb hospodářskými úředíky, podrželi lásku a chuť k hudbě po celý svůj život. To se stávalo zvláště při klášterních duchovních

(Pokračování.)

Z Břetislavi.

(Kostelní hudba. — Akademie. — M. Hauser. — Remenyi. — Opera. — Seyf. — Prošek.)

(Dokončení.)

Také k nám zavítal světoznámý „Miška Hauser,“ který se svými houslemi všech pět dílů světa prošel a dával dva koncerty. Škoda, že jen své vlastní skladby přednášel; dajíť se sice jednou slyšeti a zajímají většinu obecnstva, jinak ale žádnou cenu nemají. Hauser přednáší ale velmi něžně a srdečně; že mu ty největší těžkosti jen hříčkou jsou, netřeba připomínati. Jakožto rodilý Uher měl velkého účastenství. Na to zase vrátil se Remenyi a dával koncert ku prospěchu nemocnice protestantské. O tomto umělci jsem již úsudek pronesl, zde jen tolik podotknu, že Remenyi ve své vlasti za pět měsícův přes 20 tisíc dobročinným ústavům svými houslemi získal. —

Zpěvohru jsme zde měli od půl října až k svátkům vánočním. Byla dosti obstojně zřízena, vezma měřítko dle okolností. Dávaly se známé skladby: Lucretia, Stradella atd. Židovka se mí nejvíc líbila. Doslýchám, že barytonista p. Neumann k pražskému divadlu engažován jest, cožby oběma stranám žádoucí bylo. P. Neumann byl zde v nemalé přízni jakož i ostatní.

Ještě se musím zmínit o našinci — pánu *Seyfovi*, který zde v klášteře u Noterdámek učitelem klavíru jest a velmi pěkné kusy pro klavír skládá, jenž dílem v Praze dílem ve Vídni vycházejí. P. Seyf jest rodem z Vlašimi, táborského kraje, odbyl svá studia v Praze r. 1827, a od té doby jest zde. Nezapře českého ducha a jest vůbec co chrabrý a vzdělaný muž milován.

P. H. *Prošek*, Moravan, složil originální *Andante s variacemi*, a chce je, jak doslýcháme, p. Alex. Drey-

*) Císař Josef II. je vyzdvíhl a připojil jmění jejich ku školnímu fondu.

schockovi věnovat. Slyšev je hrát, užasl jsem a všichni posluchači. Jest to skladba neobyčejná a důkladná a nemalou sensaci způsobí. Škoda že se zpěvohra tohoto skladatele, o které jsem se v těchto listech zmínil, u pražského divadla nepřijala. Dle přehlednutí partitury se dá soudit, že by tato zpěvohra „Liebesring“ obliby byla došla — obzvláště u takových znatelův, jako v Praze jsou. —

Hudba na venkově.

Na Proseku. — V Pelhřimově.

Velevážený p. Redaktore!

Tyto dny přinesl k nám na Prosek poštovní posel Váš časopis „Dalibor“, ježto jste na ukázkou zaslal pro-seckému p. učiteli. Divili jsme se tomu arci, že jste myslil, že my u nás na Proseku máme také školu Chyba lávky! My máme sice již Boleslavem Pobožným vystavěný chrám sv. Václava, pěknou novou faru, kterou jsme si arci sami na svůj náklad nestavěli, naším nákladem však hezkou pastoušku, ale škola, ach Božíčku, ta nám utekla až do Libně. Děti naše chodí tam. Mohou ovšem po těch urovnaných cestách nohy polámat, ale my dobře víme, že andělíčkové nad nimi bdí, a proto se nebojíme, že k úrazu přijdou. Odpustte, že jsem daleko zaběhl. Poněvadž tedy p. učitele zde nemáme, dal jsem poslovi 4 nové krejčary a list Váš jsem si ponechal. Nahlídnuv do něho, četl jsem a mnohému jsem se naučil. Muzikant sice nejsem, ačkoli jsem jako malý chlapec pikolu pískal a triagl při turecké muzice tloukl, přece jsem si umínil, na Dalibora se předplatit. Dopis p. kapelníka Ed. Horného z Montagnana mě nejvíce dojal, neboť jsem se z něho mnohému přiučil. Tento p. dopisovatel ztěžuje si na italskou *kostelní hudbu*, a popisuje ji zrovna tak, jak by byl u nás na *Proseku* býval a jen si toho jmena Montagnano vypůjčil. I p. učitel libenský *Dünnebier* nás takovými kalamajkami, polonésami, kavatinami při mši svaté obzvláště ale po pozdvihování obveseluje. Náš lid si v tom ovšem velmi libuje, a děvčatům mohou nohy ze střevíců vyskočit, a p. *Dünnebier* za nejvýtečnějšího *varhaníka* jest znám. Nyní teprv, přečta list tento, nabyl jsem přesvědčení, že se něco takového do kostela nehodí. V měsíci listopadu byla zde zpívána mše; p. *Dünnebier* hrál varhany a kluk mu hned při „poklekni na kolena“ notně na bubny sekundoval. Při písni „Bože před tvou velebností, zpěváci jeho na kruchtě o půl tónu níže zpívali a dva šumaři na pasony řvali. To vám bylo věru k utečení. Já se také nemohl ani „Ofčenáš“ pomodlit. Divil jsem se, že velebný p. farář něco takového trpěti může. Prosím Vás, otiskněte

tento list ve Vašem Daliboru, ale nechte také ještě o jeden výtisk více vytisknouti a pošlete jej p. učitelovi *Dünnebierovi* do Libně *), aby se poučil a nám takovéhoto kalamajek více nehrál. Bude-li chtít našemu mladému lidu nějakou zábavu udělat, nechť si ho k sobě do školy pozve a mu pak nějakou takovou *skočnou* na klavíru zahraje.

Pelhřimov jest hezké, úhledné a výstavné město, honosí se pěknými chrámy, spanilými divkami, má však — velmi špatnou hudbu. Líče stav hudby v Pelhřimově, budu bráti hlavně zřetel na hudbu kostelní; o světské toliko mimochodem několika slovy promluví.

Pelhřimov má špatnou hudbu; mohl by míti ale výbornou, kdyby jen chtěl a dbal. Hudebníků má dosti, a schopných a zdatných. Archiv kostelní hudby jest zde velmi bohatý, a chová díla nejčelnějších mistrů domácích i cizích. Při chrámu pak se nachází hudebních nástrojů dobrých v hojnosti; varhany velké a dobré a výborný varhaník. Toť by měla kostelní hudba v Pelhřimově při takých okolnostech výborná býti. Není však, a sice pro vady, jež zde uvéstí úlohou mi buď.

Hudby kostelní účel jest duši rozehráti k nábožnosti a ji k nebi unášeti. Má-li tento svůj účel vyplniti, musí kostelní hudba, resp. skladba, důstojně se provozovati. Musí se držeti zkoušky, by se duch skladby poznal, pojal a skladba náležitě se přednesti mohla. Nestane-li se to a skladba kostelní se à prima vista provozuje, nikdy nepovznese mysl nábožných k Bohu, ano spíše nábožnost ruší. Tak se to děje i u nás v Pelhřimově: Vždy se mše bez zkoušek provozují, a tu se stává, že přečasto kočičinu z kůru slýcháme. Má-li se hráti na plesu nová polka, tu se zkoušky drží a sice velmi svědomitě. Polka má rozkývati údy k svět-skému tanci; kostelní hudba má ale pohnouti duši, povznesti ji k Bohu; a na polku drží se v Pelhřimově svědomité zkoušky, na mši ale pražádné. To nejenom netečnost k hudbě samé, ale i ke kostelu! — Zdaliž by nemohli páni hudebníci jednou za týden v místnostech školních se sejíti a zde mši na příští neděli neb svátek zkusiti, aby ji důstojně provéstí mohli v chrámu Páně? ! Tu hodinu snad každý by obětovati mohl!

Jiná váda kostelní hudby naší leží v režii. Volí se ku provozování skladby na mnoze těžké, pro zdejší sopran často s nepřístupnou výškou; a tu se stává, že často vlasy rozježující a uši rvoucí hry slýchati musíme; často se provozují offertoria, jichžto part toliko pro umělce psán jest, a tudíž našim zpěvačkám, resp. zpěvačce, co do hlasu a techniky nepřístupný jest.

Neméně vadí rozestavení hudebníků a zpěváků. V koutě stojí bassy se soprany a alty, tenoři jsou tak

*) Učinili jsme tak.

postavení, že bassy, soprany a alty nevidí. Hráči na nástroje jsou tak rozestaveni, že to až směšné se podívati. Mimo to se staví každou neděli jináče.

Co se řízení kůru týče, má též veliké vady. O partiturách se u nás neví. Ředitel se k jednomu partu postaví, rozhání se, brzy zase k jinému partu uteče, tam se zas rozhání, a ku konci čísla se zase jinde octne. Mimo to jest již velmi starý a následkem toho zapoměnlivý, čehož následkem zase všeliké zmatky u provozování se nahodí. Taký stav naší hudby kostelní. Nelepší jest onen světské. O nových tanečních kusech zde se neví, a zabloudí-li sem nějaký, tu se přistříhne všelijak. Nemá-li žádnou introdukci, tu se hned nějaká dohromady sluče, která pak se ke kusu hodí jako asi pěst na oko. To samé platí o přistřihování tanečních kusů ve fine. To musí u nás vždy končiti jako ouvertura nějaké italské opery.

Orchestrální hudba se zcela u nás nepěstuje.

Utvořil se u nás před časem zpěvácký sbor, nyní ale zdá se, že se chce rozpadnouti, za příčinou stranění se údů. Jedni se straní, druzí si zase netroufají k oněm se přidružiti! Jen pozornost a družnost!

Velice bychom si přáli, aby naše město za jinými pozadu nezůstalo, by hudbu, zvláště kostelní pěstovalo svědomitě a s láskou! By se odstranily vady a vše, což u nás rozkvětu hudbě posud nepřálo; utvořený zpěvácký spolek by se nerozpadl, aby setrval a zdarně se rozmáhal. Jsmeť v ryze českém městě a hudbu a zpěv by jsme nepěstovali?! —

Konečně slovo k našim krasotinkám? Proč jste k hudbě a zpěvu tak netečny? — Věz ty zpěvná Čechie, že máme v Pelhřimově sotva jednu dámu, která by zpívala!

Mysliveček.

Výjev ze života českého umělce.

(Pokračování.)

„Kmotře Antonio,“ zvolal mlynář, „řekněte mi přece, který z obou jest můj svěřenec?“

„Na vaši pravé straně sedí Giuseppe,“ odvětil tázaný v lámané češtině.

Otec řekl synovi něco do ucha, načež tento svému bratru kynul a oba se odstranili.

„Sdělte mi přece, milý kmotře,“ prosil starý mlynář, „sdělte mi tajemství, jak mé děti, jež přece ani matka rozeznati nemůže, na první pohled ano často, když jen hlas jejich slyšíte, s takou jistotou poznáte.“

„Je-li oko Vaše dosti bystré,“ odpověděl tázaný, „poznáte, že žilka na Giuseppově čele, o něco tmavější jest. Avšak oko Vaše je slabé, jen o málo se lišící

modro na jeho žilce nelze Vám už rozeznati; co se však jejich hlasů týká, nelze jej Váš sluch, na klepot mlýnů toliko uvyklý, rozeznati. Můj sluch však rozezná každou 32ku tónu, jak by nerozeznal Giuseppův jemný od Antoniova draslavého hlasu.“

„Mně se zdá, že zvuk obou jejich hlasů je ten-týž,“ řekla na to matka.

„Tak se to zdá každému, kdo je slyší,“ doložil otec.

„Hudebníku vyvolenci však nikdy,“ vpadl jim hudec do řeči. „Bůh stvořil den a noc, nám dal hrdost a žal; den a radost jsou *dur* — noc a žal *moll*; a *moll* a *dur* utvoří rozmanitě spojený nápěv; řeč těla jsou slova, řeč duše však jest hudba. Vy znáte jen hlas, jímž tělo Vašich dětí mluví; já však naslouchám také zvukům jejich duše, slyším je, a pravím Vám, to-nina tvoří rozdíl mezi oběma. *Dur* jest Antonio, *moll* Giuseppe. Lehká jako tónina jest Antoniova mysl; jemná Giuseppova duše je každého dojmu schopna; život jeho jest cit, hlas jeho hudba. Kontrapunkt jeho srdce, v němž harmonie se rozvíjí, jež z úst jeho plyne. Hudba v něm žije; stane se jednou z něho slavný maestro.“

„Kmotře Antonio,“ odvětil mlynář, „co zde pravíte, jest pro mne příliš učené, jen tolik tomu rozumím, že z mého syna hudebníka míti chcete.“

„Hudebníka?“ tázal se usměvavě druhý, „ne, maestro! maestro, řekl jsem, bude z něho.“

„Jmenujte to jak chcete, syn můj zůstane u mého řemesla. Dnes jest osmnáct let stár, cvičen v obchodu, můj prvorozenec; mlýn nesmí mu nikdo vzíti, za dvě leta stane se mistrem a pak je vším opatřen.“

„Mistrem se má státi, jen ne mlynářským!“

„Kmotře! nezblázněte mne,“ odvece něco nevrle stařec. „Víte jak Vás miluju a ctím; ženu a děti mé jste vysvobodil, vy jste kmotrem mých hochů, jejich učitelem v hudbě a ve Vaší mateřské řeči; mladší má Vaše jméno, chcete-li již na každý pád jednoho z nich míti hudcem, vezměte jej, ten píská na flétnu jako náš kantor, kdežto Josef z houslí strašné tóny vyluzuje.“

„Antonio fouká toliko noty; Giuseppe vyjadřuje také své city; toť rozdíl mezi oběma. Antonio může pískati na flétnu, když i mlýnská kola klopotají, Giuseppovu sluchu se však ten hezhlasy hřmot protiví.“

„Vy jste blázen!“ vypukl na to otec.

„Kdybych jím zcela byl,“ vzdychl si Italian a vyskočil od stolu; vzal na to housle do rukou, a divoce smyčec smykaje, vyluzoval z nástroje podivnou směs tónů, zíraje do zacházejícího slunce. Pak se z toho vyvinula harmonie a žal, nárek a touha ze strun se ozývaly. Starý mlynář patřil ženě do očí; slzy řinuly se po její tváři, on pocítil něčehož, co vysloviti ne-

mohl, avšak tento pocit také jemu slzy vynutil. Vzal pevně svou Annu do náruči. Hudec přestal hrát.

„Po čem Vy kmotře toužíte, to já mám,“ řekl mlynář! „Vám schází milující žena.“

Italian dal se na to do hlasitého smíchu a na místo odpovědi zahrál veselou českou píseň. Mlynář kynul nevrle hlavou; rychle skončil hudec, a posadiv se k stolu, tázal se mlynáře zcela nepodjatě, co nového se v městě vypravuje, žertovně mu láje, že byv ráno v Praze, mu ani koláče s sebou nepřinesl.

„Jakou křivdu mi činíte, vidíte nyní sám,“ odvece s úsměvem mlynář, ukazuje rukou na dvěře, z nichž bratři právě do pokoje vstoupili; první nesl velkou mísu nejlepších keláčů, druhý několik lahví vína. „Skončíme dnes den narozenin svých synů při skleničce dobrého vína,“ řekl otec a sklenice se naplnily. „Vysvoboditeli mé rodiny první sklenici!“

„Kmotr náš ať žije!“ zvolali bratři.

Hudebník se poděkoval, aniž by si byl připil.

„Vizte Antonio,“ počal nyní mlynář, „jeť to podivné, že jistá okamžení v životě našem z duše a z paměti nikdy se vymazati nedají. Tak živě jako by to bylo dnes, staví se mi onen hrůzyplný výjev před oči. Vidím Vás ještě s nahýma nohama, s Vaším letícím pláštěm u prostřed ohně, vidím Vás a neznám drahou ženu, která ve Vašem náruči leží.“

„Vypudte onu truchlivou myšlenku z paměti. Již dost často jste mne na to upomínal; — vždyť jsem jen činil, co mi láska k bližnímu kázala; život můj neměl už cenu pro mne, neměl jsem nikoho, jenž by mi

s láskou po boku stál, mohl jsem jej snadno pro neznámého obětovati; jedině mé jmění, od něhož se teprv při smrti rozloučím, jsou moje housle, které ve dne v noci při sobě nosím a ty by byly také se mnou shořely. Že si tím skutkem takové díky zasloužím, jakých mi denně prokazujete, nevěděl jsem, — a věru, kdybych to byl tušil, byl bych se teprv zcela ustrojil, než bych byl město opustil.“

„Pak bych byla mezi tím se svými dětmi uhořela,“ řekla Anna.

„Nuže arcit,“ řekl rozmrzen Antonio, „tak to ovšem lépe pro mne, jelikož přece ještě žiti mám, žiju tedy pokojně těch osmnáct let již ve Vašem domě. Vám jsem bratrem, dětem druhým otcem a sobě jsem se stal snesitelnějším. Sebe sama — miluji — nikoliv, nemilují nikoho více, neboť kletbou jest má láska.“

Divoce vyskočil ze stolice, vlasy si dal z čela, a vstoupil k stolu.

Na chování tohoto zvláštníka již zvyklý, vzal mlynář sklenici do ruky, dáváje mu připíjeti. „Zapíte tyto trudné myšlenky,“ řekl mu, „a píte na zdraví Vašich kmotřenců.“

„Dejte sem,“ odvece zádušně Italian, dáváje sklenici ke rtům; líznul je, pak se podivně podíval na hospodáře a okusiv ještě jednou vína zvolal konečně „Per bacco!“ to jest pravé sicilijské.

To mne těší, když ho zaň máte; mně ho jistý přítel, objednav ho pro mne, velice vychvaloval.

„Příliš velikou láskou mě zahrnujete,“ odvětil hudebník, „a za odměnu chci Vám připíti.“

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Dne 9. ledna dočkala se opera „Úpír“ od Marschnera druhého, snad i toho posledního představení. I tento večer nebyla krásná a charakteristická hudba vřeleji přijata než poprvé. Skladby tohoto druhu jsou s to, zaujímat posluchače jen tenkrát, když se umělecky, v pravém smyslu slova podají; k tomu však zapotřebí vyšší hudební a estetické vzdělanosti ze strany solistů, a velkou lásku k věci samé od všech spoluúčinkujících. Co se prvních dotýče, zaslouží všechnu chválu pan Steinecke (Lord Ruthven). U tohoto zpěváka panuje vždy rovnoprávnost ve všem; kdyby všude hlas jeho postačil, nemožno by bylo, nejmenší vady panu Steineckovi vytknouti. Panu Bachmannovi povedla se nejlépe arie v třetím jednání; ač trochu nepohodlně leží, přednášel pan Bachmann lyrická místa s hlubokým citem a velmi vřele. Slečna Luccová zpívala Malvínu. Proč však tak namahavě? Její arie a velké duetto v 2hém dějství neobsahovaly pražádnou barvitost; vysoké tóny byly kriklavé a konečně hnusné.

Mezza voce slečny Luccové by bylo zde na pravém místě; kdo je upotřebiti neumí, škodí sám sobě. Čtvero-zpěv v episodě třetího jednání byl od panů Markvordta, Emmingra, Hovemanna a Rafaela přednesen a došel hlučného potlesku. Též slečna Friesová povzněsla svou živou hrou celou scénu. Sbor zpíval podle možnosti. Po této zpěvohře následovali: „Cár a tesař“ od Lorzinga, „Norma“ od Belliniho. Obě představení odkryly zase smutný obraz naší opery. Poněvadž allistka slečna Seguy skrze náhlé ochuravění první výstup odřící musela, vložila se „Norma“ do repertoiru. Slečna Luccová (Norma) nejsouc disponována, nemohla celek povzněsti; jen slečna Míková (Adalgisa) získala sobě vřelým přednesem mnoho potlesku. V orchestru panoval velký zmatek. 16. ledna „Troubadour“ od Verdiho. Slečna Seguy našemu obecenstvu z předešlých let co první tanečnice již známa, debutovala v partii Azuceny. Její altový hlas je v dolní poloze nejzvučnější a protož dosti příjemný; horní tóny jsou více nucené, a prostřední slabé a nevydatné. Hlas v celku neprozrazuje dostatečného cvičení. Anto slečna Seguy

zde engažována býti chce, ponecháme sobě další úsudek na podruhé.

E.

— Redaktor těchto listů zvolen byl tyto dny od jednoty k zvelebení vojenské hudby v Praze za čestného člena a poslán mu vkusný diplom této jednoty. Téhož vyznamenání dostalo se též redaktoru Dabibora r. 1857 od Cecilské jednoty v Oustí nad Orlicí, a r. 1860 od zpěváckého spolku v Nové Pace. Těší nás velice, že skromné působení naše dochází uznání českých jednot hudebních.

— Hudební zkouška k letošnému plesu mediků bude se dnes v sále na Žofině odbývat. Program jest následující: 1. „Cecilka,“ Polka od Seyferta. 2. „Wiener Dreizeilige,“ Valčík od Ješka. 3. „Coeur dame,“ Trásák od Zezulaka. 4. „Lethe,“ Quadrilla od O. Nickerla. 5. „Žofie,“ Polka-Mazurka od Müllera. 6. „Arnoštka,“ Kvapík od O. Nickerla. 7. Komersní Quadrilla, pánům posluchačům na Pražské universitě věnovaná od O. Nickerla. 8. „Postillon d'amour,“ Polka od Stöhra. 9. „Asklepiady,“ Valčík od Zezulaka. 10. „Motýlek,“ Trásák od Norb. Grusra. *11. Quadrilla mediků,“ pánům medikům věnovaná od Zezulaka. 12. „Gratulantka,“ Polka-Mazurka od Preisse. 13. „Žilotep,“ Kvapík od G. Bindra.

— Václava Hanky, světoznámého nálezce „Rukopisu Královského“ není více! Zemřel v sobotu dne 12. ledna v 6 hod. večer na raka v žaludku. Museli bychom mnoho čísel k tomu cíli věnovati, abychom nesmrtelné zásluhy, jež si zvěčněl o národ náš a literaturu získal, jen poněkud oceniti mohli. Ponechávajíc to listům belletristickým a politickým, zmíníme se tu toliko o velkolepém pohřbu, jakéhož se věhlasnému tomuto učenci a spisovateli dostalo. Rakev byla ve dvoře musejním postavena a vysoce důstojným biskupem dr. P. Krejčím požehnána, při kterémž obřadu mnozí páni faráři a četné jiné kněžstvo přisluhovali. Sbor zpěvácký, přes 70 údů čítající, přednesl řízením pana J. L. Lukeše mimo obyčejné zpěvy ritualní též žalozpěv od Em. Tonnera, panem Ljndevitem Procházkou k této příležitosti zvláště složený. Po odbytých ceremoniích sporádal se průvod k pochodu. Umrličí vůz byl ozdoben znaky ruských řádů Hankových, pak krásným věncem vavřínovým se slovanským trikolorem, věnovaným od akademického čtenářského spolku, jehož čestným údem Hanka byl. Trapec vozu nesli pánové dr. František Palacký, dr. F. L. Rieger, professor V. V. Tomek, dr. J. Frič, školní rada Josef Wenzig a kníže dr. Rudolf Thurn-Taxis. Po stranách nesli mladší spisovatelé a měšťané, pak 6 Poláků s konfederatkami na hlavách a 6 Jihoslovanů s fezy rozžaté svíce. Za vozem nesl mladistvý hrabě Kounic s pozůstalým synem dr. Horáčka na červeném aksamitovém, stříbrem zalemovaném polštáři u prostřed vavřínového věnce polyglottu Rukopisu Královského, předseda akad. čten. spolku s dvěma údy spolkového výboru zase na černém polštáři řády Hankovy. Za nimi kráčel pedel fakulty filosofické. V čele průvodu šel Jeho Excellenci pan místopředseda Antouin hrabě Forgách, kníže Adolf Švarcenberk mladší, kníže Salm, hrabě Clam-Martinič, hrabě Jindřich Chotek, hrabě Rudolf Chotek, baron Hildebrand a jiní šlechticové, rektor magnificus pražských vysokých škol, prof. dr. Tuna, se zlatým řetězem na prsou. Týž odznak důstojnosti své nesl dě-

kan filosofické fakulty, professor dr. Löwe; dále jsme pozorovali v průvodu veledůstojného zemského praeláta dr. Zeidlera, mimo jiné hodnostáře církevní, c. k. úředníky, údy výboru a sboru musejního, sbory profesorů a doktorů, všech fakult, sbory učitelské, c. k. českou společnost nauk, redaktory a spolupracovníky všech pražských časopisů, městské zastupitelstvo, spisovatele a umělce, ředitele pana Thomého v čele údů pražského divadla, měšťany všech tříd, obchodníky a průmyslníky, konečně studentstvo university a ústavu polytechnického v nepřehledné řadě. Po obou stranách průvodu a za ním neslo téměř 500 osob, studující, spisovatelé, umělci a měšťané smolné pochodně a svíce. Dojem tím učiněný byl velkolepý a hustý dým zahaloval ulice, kterými průvod veden, v roucho takřka večerní. U Botičského potočku, historickě to hranice staroslavného Vyšehradu, očekával průvod veledůstojný probošt Vyšehradský P. Ruffer s veškerou kapitolou. V chrámě sv. apoštolů Petra a Pavla stál katafalk, před nějž rakev, zdobená řády, vavřínovým věncem a Královským rukopisem, postavena. Když kněžstvo v presbyteriu se bylo usadilo, vystoupil kanovník p. Štulc na kazatelnu. Mluvil slovy dojemnými a pomodlil se se shromážděným obecnstvem. Sbor na kůru zapěl „Otče náš,“ krásnou to skladbu krajana našeho, Theodora Bradského. Tmavý starobylý chrám, vznešený zpěv, večerní soumrak, hořící svíce kolem rakve a zbožné ticho přítomných činily dojem nadobyčejný. — Rakev byla pak vynesena a do hrobu spuštěna. — tisíce očí se zarosilo. Mezi tím, co opět zazněl zpěv, slavné to Horákovy „Salve Regina“ spustil se za rakvi vavřínový věnec a „Rukopis“ se samotným polštářem. Kněžstvo i obecnstvo kleklo a modlilo se. Rozdávána pak báseň, kterouž p. J. Jahn k této příležitosti byl složil. Počet lidí, kteří průvodu přítomni byli, může se na 25.000 páčiti. Hankovo jméno utkví zajisté u věčné památce, i kdyby nebyl býval šťastným nálezcem „Rukopisu Královského; neboť kdo nezná jeho písně „Vystavím si skrovnou chaloupku“ — „Porodila mne moje matička“ (od Krova) — „Plaché divčiny“ — „Plavba“ a jiných více, které z úst každého věrného Čecha zaznívají. Hanka byl rytířem řádu sv. Vladimíra i komandér řádu sv. Anny a narodil se dne 10. června 1791 v Hořiněvsi, v kraji Královéhradeckém.

— Slečna Amalie Stiegrová, žákyně páně Čabounova v hudebního ústavu v Praze, vystoupila nedávno ponejprv na jevišti Štýrsko-Hradeckém v operě „Norma“ co Adalgisa. O prvním tomto jejím pokusu na divadle zmiňují se Štýrsko-Hradecké listy velmi chvalně.

— Naše krajanka, sl. Fischerová z Tiefensee získala si v Anglicku velké uznání. Dosáhnuvši svým výtečným zpěvem ve velkých koncertech v divadle „Conventgarden“ značných výsledků, došla i později v koncertech v lázni Brighton (v Anglicku) veliké pochvaly. Dávalať tam dne 23. listop. též samostatný koncert, o němž se anglické noviny Brighton-Gazette a „Times“ velmi pochvalně zmiňují.

— Hudební zkouška tanečních skladeb k „Národní besedě,“ kteráž se v neděli dne 13. v sále na Žofině odbývala, těšila se z velmi četné návštěvy a skvělého výsledku. Všechny skladby došly pochvaly, zvláště však vynikaly srbská kadrylla od Lukra, trásák „Bě-

tulinka“ od Faulwetra, v nížto Nesvadbova píseň „Bětulinka“ veškána jest, kvapík „Útok“ od Illnera, „Šotek“, kvapík od Wintra, „Sousedská“ od Komsáka, které opakovány být musely. Největší pochvaly došla polka „Starobylá“ od *** s hlavní themou „Hej Slované“, kadrylla „Vzájemnost“ od Lud. Procházký s písní „Slovan jsem“, v poslední touze umístěnou a národní kadrylla z českých národních písní od Illnera, kteréž vícekráte hlučně k opětování se žádaly.

— Náš velký Alex. Dreyschock koncertuje, jak nám náš dopisovatel píše, nyní ve Varšavě s nejskvělejším výsledkem. Jak mile A. Dreyschock do Varšavy zavítal, shromáždila se as sto osob čítající společnost z umělců, spisovatelů a milovníků umění záležející k hudebnímu večeru, jež v síni „Instytutu muzycznego“ p. Ap. Katski, ředitel téhož ústavu, k tomu cíli uspořádal, aby důstojně přivítali našeho slavného umělce p. A. Dreyschocka. Nejprve přednášeli Varšavští umělci rozmanité skladby a posléze přisednul i p. A. Dreyschock k pianu a zahrál světoznámé své variace na anglickou hymnu „God save the Queen“ levicí. Rozumí se samo sebou, že všeobecného obdivování vzbudil. Mimo to hrál s hostitelem svým a p. Szablińskim trio od Beethovena. Hned prvním koncertem, jež p. Dreyschock dne 6. ledna uspořádal v síni redoutní, potvrdil předcházející ho slávu. Přednesl koncert do G-moll od Mendelssohna, z kterého zvláště Adagio hluboce došlo posluchače. Potom hrál „Nocturno“ od Chopina a — dítko dávno minulých časů a přece tak miloucké — „Gavottu od Bacha, dále přednesl noveletku od Schumanna, svou vlastní efektovní Saltarellu, Rapsodii od Liszta (č. 6) a na konec Variace na anglickou hymnu, i byl hlučnou chválou obsypán. Všecky zdejší hudební umělcové a znatelé hudby jednohlasně vyslovují se, že Dreyschock jest velkým mistrem v každém ohledu a radí těm, kdož posud mysleli, že pianem nelze posluchače uchvátit a roznítit, aby navštívivše koncert Dreyschockův přesvědčili se o mýlnosti tohoto domnění.

— Druhý koncert virtuosky na harfu, sl. Marie Möšnerovy, jenž se dne 15. v sále konviktském odbýval, došel takové návštěvy, jakéžto již dráhný čas nepamatujeme. O znamenité a v každém ohledu dokonalé ano mistrovské hře koncertistky slov šířiti bylo by zbytečno; podotkneme toliko, jakého úspěchu svými skladbami dosáhla. Přednášelať svou fantasii na motivy z Don Juana, v nížto zvláště poslední thema velmi půvabně se vyjímal. Dále slyšeli jsme krásnou sonetu pro harfu a housle, v nížto ji pan prof. Mildner na housle s obvyklou výtečností podporoval. Ze salonních kusů přednášela slavná koncertistka „Jarní píseň“ od Mendelssohna, fantasii na motivy z „Lucie“ od Godefroida a salonní kus od Parish-Alvarse rozkošně a významně, a byla mnohokrát po přednesu každého kusu volána. Největší zajímavosti poskytla nám její fantasie na české písně. „Souvenir de Bohême, v nížto stručný obrys historie naší vlasti hudbou mistrně naznačen jest. Hned v úvodu slyšíme názvuk významné Škroupovy písně „Kde domov můj“, načež staročeský chorál „Sv. Václave“ z první křesťanské doby zavzní. Dále nás upomíná píseň „My jsme boží bojovníci“ na dobu husitskou a strašná bouře, kteráž z rozvlněných strun harfy mohutně se ozývá, bitvu Bělohorskou, načež ticho ano hrobové jeho nastane. V elegických tónech pje nápotom harfa

„Horo, horo vysoká jsi!“ čímž smutný stav vlasti naší po Bělohorské bitvě mistrně naznačen jest. Neméně působí tklivá píseň „Vyrostla mně bílá růže“ a konečně Krovova rázná „Těšme se blahou nadějí“, která nás nadějí na lepší budoucnost naplňuje. Fantasie tato vyniká výborným zosnováním i zpracováním a dosáhla bouřlivé pochvaly. Na všestrannou žádost přednesla sl. Möšnerova ještě druhou fantasii na české národní písně a byla velikým potleskem vyznamenána. V tomto koncertě účinkovaly slečny: Luccová a Miková, které německé písně zpívaly.

— Pan Lud. Procházka obdržel za dedikaci své ouvertury k tragédii „Alexej“ od J. Vys. knížete Konstantina z Petrohradu skvostný prsten s demanty a s pochlebným psaním.

— Naše krajanka, virtuoska na piano, paní Szarvadyova, roz. Klausová, obdržela od krále Hannoverského, na jehožto dvoře koncertovala, skvostný náramek.

— Dráteník, národní česká opera od Fr. Škroupa, bude se, jak se dovídáme, v neděli dne 27. t. m. dávat. Vystoupí v ní sl. Alojsia Blažkova; pánové Lukes, Pivoda a Strakatý.

△* **Z Čáslavi.** (Pěvecký vínek.) Dne 9. ledna 1861 uspořádal náš zpěvácký spolek spoluúčinkováním zdejší hudební kapely hudební vínek. Dle programu se provozovalo: Overtura ze slovanských písní od Tittla. — „Ha rozkoš“, sbor od Škroupa. — Deklamováka: „Koruna všech lásek“ od K. Tyla. — Dcerám českým od Gnera. — Overtura k opeře: „Dichter u. Bauer“ od Suppé. K deklamaci od K. Tyla. — „Der Jäger-Abschied“ od Mendelssohna. — „Marné výstrahy“ od Klínkáčka. — Na mnohostrannou žádost se též k docílení větší rozmanitosti v zábavě tančilo. Bohužel ale opět jsme nabyli přesvědčení, jak nemilosrdně tanec provozování jak zpěvní tak i hudební do pořadí staví i zastiňuje. Musíme vyznati, že nejenom údy výkonné, nýbrž i většinu přítomného obecenstva nemile i urážlivě dojmul hlasitý hovor i smích několika pánů se svými tanečnicemi, mezi zdařilým provozováním ouvertury od Suppé, zvláště ale při posledním čtverozpěvu. Marné výstrahy se bavících. Práli bychom si, by budoucně takové osobnosti pro hudbu i zpěv žádného smyslu i citu nemajíci, svou přítomností spolkové provozování neobtěžovali. Též by se k tomu nikdy svolovati nemělo, by mezi produkci se tančilo, poněvadž se tím pozornost, zvláště tancechtivého obecenstva, od zpěvu odvracuje. Konečně vřelé díky všem pánům účinkujícím, zvláště ale slečně H-vé, která svou zdařile provedenou deklamací kzábavě přispěla.

Z Hlinska. (Hudební produkce.) Na sklonku roku minulého se nám dostalo velmi příjemné zábavy na sv. Sylvestra uspořádanou besedou v hostinci u Zlatého Lva. Program besedy obsahoval 23 čísel veskrze výborných. Pěkným koncertinem Hastingerovým započala hudební část, již následoval výtečný sbor Jelenův „Vše ku chvále vlasti a krále“. Po přednesu výtečné básně Jablonského „Slovan Čech“ bylo zdatným houslistou p. H. rozkošná skladba Mildnerova „Slavia“ přednesena. Následující variace pro čello od Sekery provedl p. Hr. velmi uspokojivě. Velebnou a vznešenou píseň Pivodovu

„Jako krajina“ p. V. rázně přednesl i také „Radu“ od L. H. p. Sekera cituplně zazpíval. Polku „Úpominka“ od Sekery následovala charakteristická deklamace Hálkova. „Frajtr Kalina“, již pan Kr. s úspěchem neočekávaným přednesl. „Slovanská čtverylka“ od L. Procházký předcházela výborně provedené sbory Veitův „Šáteček“ a „Měla jsem holoubka“. První oddělení ukončeno krásnou skladbou „S Bohem“ od Abenheima, v níž p. H. vynikl. Mezeru mezi prvním a druhým oddělením vyplnilo satyrické besední čtení. „Co budou o nás v r. 1960 vypravovat“ od Kar. Adámka, jím též přečítané. Výborně komponovaným i provedeným sborem „Zpěv mlaticů“ od L. H. započato oddělení druhé musel být opakován. Deklamace „Psát či nepsát“ od p. Ho. dobře přednesena a polka „Alžbětinka“ předcházely rozkošnému trojzpěvu Vojáckovu: „Aj kéž by byla“; i tento zpěv musel opakován býti. „Krásná vlastenka“, čtverylka od Sekery, povznášející i velebný sbor Vašákův „Já jsem Slovan“! něžný valčík „S Bohem bnd“, charakterní sbor „Čarodějnice stará“ a Sylvestrův pochod od Sekery končily program. Provedení bylo vesměs bezúhonné a výborné, obecenstvo četně a zábava jará. Před nedávnem jsme ještě pochybovali, že by bylo lze u nás na podobnou zábavu s tak skvělým výsledkem pomysleti, a hle, poslední den leta 1860 nás přesvědčil o mýlnosti náhledu onoho. Doufáme, že se v brzce budeme moci novými plody čilého a bujného ruchu hudebního pochlubiti. Vzdáváme hlavně p. H. a vůbec všem pp. spoluúčinkujícím srdečné díky za tak chvalné snažení a za připravení tak rozkošné zábavy. Nemalá úloha přiřknuta též hudbě a zpěvu i slovu v oboru tomto, a protož spojíme své síly v celky a vynasnažme se, abychom nebyli v řadě spěchajících v posvátnou obětnici vlasti poslední. Nová doba národnosti naší nastala a slovem císařským její trvání zaručeno, a tu doufáme, že také naši národní hudbě i z zpěvu národním nová rozkvétá den, hudba a zpěv jsou nerozlučně s bytností naší, s bytností Čechů spojeny, dobře Jablonský pověděl:

Nedivte se, draží mojí,
Že zvuk zpěvu bol můj často zhojí,
Že mě ztápí v rajských blahostech;
Že bych, vznesen hudby letem,
Srdce sdělil s celým širým světem —
Jsemť já Slovan, jsemť já Čech!

Z Jindřichova Hradce. Dne 13. ledna. (Hudební poměry.) Chci v krátkosti promluvit o našich poměrech hudebních. Jako všude v české vlasti naší, tak i u nás bývala někdy hudba na vysokém stupni dokonalosti. Bývala, však už není. A co medle toho příčinou? Inu, nezabýval se hnedle nikdo vyučováním v hudbě, zvláště pak v dechových nástrojích a zpěv nepěstován docela, čehož patrným následkem, že bezmála ani prostředních zpěváků (vyjma diletanty pro rass) a zmíněného druhu hudebníků míti nebudem. Než doufejme, že úmrtím bývalého p. chorregenta naší hudbě nová doba nastane, že za ředitele kůru sem bude dosazen řádný hudebník, jenž nejenom o šíření hudebního umu, ale i o časté a řádné hudební produkce kostelní i mimokostelní dbáti bude, čehož si zajisté veškerá ušlechtilější část našeho obyvatelstva srdečně přeje. — a —

Z Klatov. (A k a d e m i e.) Jak jsme již z pohledu na dobře sestavený program se nadíti mohli, připravila

nám také v skutku akademie přemilou večerní zábavu. — Projdouce řadu pieç orchestrálních, potkáváme se zprvu s Beethovenovou ouverturou „Prometheus“, kteráž byla bezúhonně přednesena orchestrem četně obsazeným. Taktéž dobře přednesen byl nápěv uherský, tvořící sentimentální vchod ku následujícímu pochodu slavnostním, kterýž první oddíl akademie důstojně končil; obě pieçe se musely opakovati. — V oddělení, v kterém jsme byli při Tittlově ouvertuře ze slovanských písní návalem citů mile unešení a když ku konci „Hej Slované“ zazvznělo, nechtěl potlesk umlknouti, až se píseň tato třikrát opětovala, od mnohého z obecenstva hlasitě byvši zpívána. Potpourri z ruských národních písní od Labického bylo poslední číslo orchestrální i akademie, že se neminulo s dobrým úspěchem, myslíme, že netřeba při pěkných stránkách skladby této již tolikráte oceněných podotýkati. Vzdáváme panu kapelníku Klímovi za jeho obezřelé vedení, kterémuž hlavně dobré provedení čísel orchestrálních lze přičísti, své nejsrdečnější díky! — Ve 4tém čísle oddělení prvního jsme měli příležitost seznati pana kapelníka co výtečníka na lesnici; nevšední sběhlost, silný, jádrný tón a vytrvanlivost v přednesu činí mu nejtěžší místa pouhou hračkou, taktéž číslem tím se co nadaný skladatel osvědčil. Potlesk všestranný mu byl nejlepším důkazem, jaké oblíby u obyvatelstva zdejšího požívá! — Pan Šindlöcker přednášel Nocturno od B. Romberga na cello s chvalnou jistotou a uhlazeností; potlesku se jemu taktéž dostalo v hojné míře. — Ze zpěvného oddělení vytkneme „Duetto pro Sopran a Tenor“ z opery „La violette“ od Carafy-ho, od sl. Klary Kievegové a p. Matesa předneseno. P. Mates měl příležitost se nám v čísle tomto, které se muselo opakovati, co rutinovaný zpěvák pěkným a vydatným tenorem vládnoucí osvědčiti; totéž platí u slečny Kievegové, která ještě mimo tohoto čísla píseň: „Oumysl české děvy“ od Pivody dobře, ačkoliv něco slabě, přednesla. Obě čísla doprovázel pan Josef Procházka na piano. Pan Jirges zpíval píseň: „Růže“, skladba Lisinského, a „Důvěra v Hospodina“ od Lemocha s čistotou a uhlazeností; na piano jej doprovázel pan Kaiser. Všecka čísla tato byla hojným potleskem vyznamenána. Sbory „Svorný duch“ od Suchánka a „Podoby“ od Jirgesa byly vedením pana Jirgesa od „zpěváckého spolku“ dobře provedeny; poslední se musel opakovati, což panu skladatelovi nejlépe za zdárnost práce jeho ručí. — Deklamace „Jakého bych nerada“ od Fr. Rubeše a „pro-slov“ od Seidla byly od slečny Nedorostovy přednášeny. Dejž Bože, aby jsme v brzku opět takovou zábavou byli oblaženi!

(—v—) **Z Lochovic.** (Beseda.) Dne 13. ledna odbývala se tu příčiněním činného a horlivého p. Správky beseda ve prospěch zdejšího děkanského chrámu. slyšeli jsme ouvertury dle národních písní od Tittla a k „Titusu“ od Mozarta, které řízením p. Správky přesně provedeny byly. Ze sborů líbily se sbor od Jelena — Vlastenka od Vojáčka (ze Záboje), Mlatecká od A. Hniličky a sbor od F. Vogla. Mimo tyto přednesl nadaný skladatel p. A. K. své solo pro cello a dosáhl velké pochvaly. Paní Správková co horlivá vlastenka známa zpívala píseň „V Čechách tam já jsem zrozena“ a Ukolebavka s hlu-bokým citem a dojala jím četné obecenstvo. Co do deklamatorní části, došel zvláště pan Přerhof, jenž

schválně sem z Prahy přijel, všetranné pochvaly a bouřlivého potlesku. Přednášel as šest deklamací, z nichžto však „Vysloužilec“ homerického smíchu zbudil. Kromě něho přednášela mladistvá slečna „Tři doby země české“ a jistý ochotník „Já jsem Čech“ s přiměřeným výrazem. Roztomile vyjímala se deklamovánka „Vávra,“ kteroužto mladistvý Toníček, syn p. Správky roztomile přednesl. Celá beseda byla důstojně provedena a těšila se z velkého účastenství. Díky za tak ušlechtilou zábavu našemu p. Správkovi!

(St.) **Z Mělníka.** (Zpěv. spolek.) Těší nás velice, že jsme se i u nás po dlouhém čase mužského zpěváckého spolku dočkali. Zásahu o zřízení spolku dlužno připočísti panu A. K n o r o v i, učitelu na naši hlavní škole. Spolek čítá již 30 členů a doufati lze, že časem spolek ještě více vzroste ochotným přispěním okolních milovníků zpěvu. Co předseda jest zvolen náš o hudbu naší velezasloužilý pan J. V a l e n t a, pošt mistr a městský rada. Ředitelem spolku je p. K n o r. Co nevidět podáme o první veřejné produkci spolku zevrubnější zprávu.

Z Nymburka (Zpěvácký spolek.) Dne 4. t. m. počal zdejší zpěvácký spolek definitivně svou činnost v děkanském chrámu Páně slavným „Veni sancte,“ velkou mši svatou a „Pange lingua“ vesměs v chorálu. Na to na den sv. tří králův odbývala se první produkce spolku v sále „u bílého lva.“ Program byl následující: 1) „Jako krajina nebeská,“ píseň od Pivody, přednesena sl. K. Dlabáčovou. 3) „My čeští manové,“ sbor od Jelena. 4) „Rastlose Liebe,“ píseň od Reissigera, zpívána panem Wagnerem. 5) Terzetto ze zpěvohry „Indra“ od Flottova, přednášena pp. Slabihoudkem, Mottlem a Wagnerem. 6) „Svatební košile,“ ballada od K. J. Erbena, předn. sl. F. Brzoradovou. 7) „Aj čo by bulo,“ píseň od Pivody, předn. sl. K. Dlabáčovou. 8) Duetto pro orchester ze zpěvohry „Lucretia Borgia“ od Donizettiho, předn. p. Slabihoudkem a Wagnerem. 9) „Žezulinka,“ sbor od Knittla (musel se opakovati). 10. Tři doby země české,“ báseň od Bol. Jablonského. 11) „Lovecká,“ sbor od J. Škroupa. 12. Overture. Četně shromážděné obecnostvo domácí i přesporní dalo po každém kuse své zalíbení hojným a hrmotným tleskáním na jevo. Jestli to opravdu radost pozorovati horlivost a snahu po dokonalosti každého úda spolku zpěváckého taktéž i našich hudebníkův; nemění radost ale jest i sledovati pozornost a vzornos šetrnost našeho obecnostva.

(A. V.) **Pardubice.** (Hudební zábava na sv. Silvestra. — Nový rok. — Zpěvácký spolek. — Slavnost třech Králův.) Večer na den Sylvestra poskytl nám hudbymilovný měšťan pan Strašpytel ve spolku s panem Jandou roztomilou hudební zábavu. Přednášeny byly krásné české písně: „Čechoslovan“ „Spi má zlatá“ „Národní hymna“ a „Kde domov můj“, pak vystoupil co koncertista na klarinet pan Jan Hušek, učitel na c. k. hlavní škole. Pískal velký koncert od Kalivody do C-dur a musel jej na všetrannou žádost opakovati. Nevěděli jsme, že takového umělce u nás máme a skutečně se mohou Pardubice jím honosit. Celá tato společnost sestávala asi z 14 osob (nejvíce p. učitelů). Na nový rok provozovala se slavná figurální mše do G-dur od Schiedermayere, Graduale od Bühlera a Offertorium solo pro klarinet a baryton, které

pánové Jan Hušek a Frant. Janda velmi důstojným způsobem přednesli. — Co se zpěváckého spolku týká, vstoupí snad již v brzkém čase do života, neb naději máme velikou, že co nevidět povolení dostanem; žádost, která ku c. k. místodržitelství zaslána byla, přišla nyní nazpět slovy, by se udslovil každý, který do onoho spolku vstoupiti chce, načež pak žádost nazpět c. k. místodržitelství zaslána byla. Dejž Bůh! — Na den tří Králů provozovala se pastorální mše od K. Führera do D-dur, Graduale od Vitáska a Offertorium od Führera. Podotknouti slušno, že na začátku a k posledku zavzněla zvláště nová intráda, kterou zvláště pan Janda složil.

Kytlice (v Lužicku). Zdejší kantor, pan Kačer, složil opět nové dílo. Jmenuje se „Jaro,“ vendická lyrická báseň od P. A. Seilera.

(M. N.) **Z Kojetína.** (Beseda). Dne 27. ledna bude se zde odbývati beseda v hostinci „u zlatého kříže.“ Program jest následující: 1. Overture dle slovanských nápěvů od B. Tittla. 2. Na Hostýn, sbor od Vojáčka. 3. Písně královny Alžběty s průvodem physharmoniky od A. Blahoslava; 4. Selánka pro piano od Metsgra; 5. Deklamovánka „Jakého bych neráda?“ od Rubeše; 6. „Ovšem já rád zpívám“, sbor od Vojáčka; 7. Rozmluva o škole, přednášena od školních dítek; 8. Variace pro piano od J. Beránka; 9. Zastavičko, píseň od Kückena; 10. Móda, deklamovánka od Rubeše; 11. My milujeme české zpěvy, sbor od Láblera, potom tanec. Začátek o 6. hod. večer, vstupné 60. kr. —

(V. D.) **Ze Lvova.** (Dop. pův.) (Koncerty rodiny Nerudových.) Milo nám jest, že první svůj dopis z hlavního města Červené Rusi počítati můžeme potěšitelnou zprávou o našich domácích umělcích ze sesterské Moravy — totiž o hudební rodině Nerudovské, jenž zde právě v těchto dnech se znamenitým úspěchem koncertovala. Umělecké výkony této rodiny byly zde už známy, neb zůstávaly od minulého roku milé vzpomínky u obecnostva zdejšího; i není tedy divno, že milovníci umění hudebního spěchali, by obnovili tak milou známost. Hned po příjezdě do Lvova dostalo se Nerudovým čestného pozvání od uměnímilovného mecenáše p. hr. Starzyňského k hudebnímu večeru, kde v kruhu zdejších umělců a znatelů hudby příjemné strávily chvíle. Dne 9. ledna vystoupily ponejprv v divadle polském. Před koncertem provozovala se výborná zpěvohra Jos. Korzeniowského, p. n. „Konkurent i muž“ a program koncertu záležel z následujících skladeb: 1. Fantasie brillante od A. Bazziniho na housle hrála sl. Vilemína Nerudová. 2. Bersense pro dvoje housle a cello od H. Rebera vykonaly slečny Vilemína a Marie s bratrem Františkem. 3. Grand duo de Concert na základě motivů Beethovenových, složené pro housle a cello od Leonarda a Servaise, vykonaly sl. Vilemína a p. Frant. N. a na konec přednesla sl. Vilemína Mazur vlastního útvaru svého v duchu Chopinově zosnovaný. Dne 10. měla celá tato rodina účastenství v koncertě od Jednoty hudební zřízeném a přednesla nejprve kvartetto do B od Mozarta, při kterém sl. Vilemína hrála prim, sl. Marie second, otec jejich p. Josef Neruda na violu a syn jeho p. František N. na cello, a mimo to přednesla sl.

Vilemína Fantasie od Allarda z nápěvů zpěvohry „Dcera pluku“, složenou. V pátek dne 11. ledna dávaly opět v divadle polském koncert, jehož program záležel z čtvero útvorů: 1. Koncert pro dvoje housle od Allarda, 2. Grande Fantaisie na motivy z „Lazebníka Sevilského“ od Servaise, kterou přednesl p. Frant. Neruda. 3. Sheherazade od Schumanna pro dvoje housle a 4. La Rondo des Lutins od Bazziniho. Všecky tři koncerty byly četně navštívěny a zvláště koncert Jednoty hudební vyznamenal se vybranou společností. Zvláště hra slečny Vilemíny roznítla obecenstvo zdejší, ačkoliv i hře bratra jejího a sestry zasloužilou vzdalo chválu a to hlavně v souhře, kde se nám zdálo, jakoby hudba ta plynula z jedné duše. —

Z Paříže. (Jul. Schulhoff. — Hanns Seeling.) Schulhoff uspořádá první svůj koncert v prostředku tohoto měsíce. — Také se mu zde již dostalo velmi skvělých nabídnutí z provincií. Neví se však ještě jestli je přijme. Denně zde bývá pozván od nejslovutnějších zástupců hudebního umění. Nedávno ho pozval Rossini k sobě. — Hanns Seeling uspořádal zde 16. ledna svůj koncert v sále Pleyelově a přednášel jako všude, taktéž i zde, toliko vlastní své skladby.

Z Petrohradu. (Koncerty). Za příčinou úmrtí J. V. cárovy matky nesměla se pro veřejný smutek po čtyry neděle ani opera ani činohra provozovati. Něčeho se však předce hudbymilovnému obecenstvu poskytlo, což velmi radostně od něho přijato bylo. Císařské ředitelstvo poručilo totiž, aby se tři tak zvané „Obrovské koncerty“ uspořádaly. Provedení a arrangování přenechalo se známému Karlu Schuberthovi, zdejšímu kapelníku. Dávaly se v novém Mariánském divadle a byly pokaždé tak četně navštívěny, že pokaždé lístky všechny rozprodány byly. Jaký pravý umělecký ráz všechny tyto hudební zábavy měly, dosvědčují programy, jež od p. ředitele s velkým vkusem a obezřelostí sestaveny byly. V prvním 25. listop. odbývaném koncertu, provozovalo se: „Synfonie do D-dur (číslo 2) od Beethovena; „Sbor z kouzelné flétny“ od Mozarta; pochod a sbor z „Tannhäuseru“ od Wagnera; ouvertura a capriccio od Glinky; sbor dervišů a pochod z Beethovenových zřícenin Athenských; ouvertura k „arostřelci“ od Webra; finale a sbor z Glinkovy opery „Život za Cára.“ Program druhého koncertu byl následovný: synfonia eroica od Beethovena; sbor poutníků a pochod z Tannhäuseru, ouvertura „kamarinskaja“ od Glinky; ouvertura k Tannhäuseru; pochod ze „Sommernachtstraum“ od Mendelssohna; Sbor od Glinky. V třetím koncertu se provozovala: A-moll, synfonia od Mendelssohna; fantasie pro sbor a orchestr od Liodoffa;

ouvertura k Leonore (C) od Beethovena. Tři úryvky z Lohengrinu od Wagnera; elegie (Ballade funebre) na smrt cárovy od Schubertha; Polonaisa pro dva orchestry se sborem z Glinkovy opery „Ž. z. C.“ Pochod pro dva orchestry z „Proroka“ od Meyerbeera. Sbor spoluúčinkujících při těchto koncertech čítal ke 500 osob. Výsledek byl pokaždé neobyčejně skvělý; provedení jej však také v plné míře zasluhovalo. Zdejší univerzitní koncerty docházejí zde také vřelého účastenství. Dne 23. listop. dával se koncert ku prospěchu kapelníka K. Schubertha, jenž tyto zábavy před 19. lety podniknul a od toho času vede. Ze všech kusů jmenujeme toliko jedno skvělé duo pro piano a housle, jež pánové Rubinstein a Wieniawski s obvyklou mistrností provedli, a duo ve třech větách od Rubinsteina jež skladatel (piano) a K. Schuberth (Violoncell) přednesli. Konečně ještě budiž uvedeno, že koncert tento se započal s Mendelssohnovou A-dur synfonií a se skončil se vzetuplným koncertním dnem od K. Schubertha. Také v ruské hudební společnosti jest velmi živo. Ant. Rubinstein jest ředitel toho spolku, v němž se zvláště skladby novější študují a provozují. — Tento spolek uspořádává také s tak zvanými synfonickými koncerty velmi zajímavé kvartetní zábavy. V jedné takové provozovalo se také Rob. Schumanna 2. Trio op. 80, piano (Rubinstein) housle (Wieniawski) Violoncell (Schuberth) tak geniálně a mistrně, že se sotva ještě jednou tato skladba takového provedení dočká. — Pověst se zde roznáší, že Rubinstein chce opustiti naše město a odebrati se do Německa, dávaje za příčinu, že by rád tam provozoval a uslyšel větší své skladby, ano se mu zde příležitosti k tomu nedostává. Pakli se tato pověst potvrdí, ztratí naše město téměř nejprvnější hudební sílu. Císařská rodina objevuje také velkou lásku k hudbě. U velkoknížete Konstantina, jenž mimochodem řečeno obratný violoncellista jest, u velkokněžny Olgy Würtberské a velkokněžny Heleny odbývají se týhodně hudební zábavy pod vedením kapelníků K. Schubertha a Ant. Rubinsteina.

Dur a moll.

(Duvrois.) Pařížskému tenoristu Duvrois-ovi radil někdo, aby se oženil, že nalezne na hlesnutí v každém stavu milostnou dívku se 7mi P, jenž by se k němu s radostí na celý věk přidružila. Na to Duvrois odpověděl: „Znám jenom dva stavy: zpěvácký a nezpěvácký, ale v žádném není pro mne ženy.“ Vzal-li bych nezpěvačku, nerozumí harmonii, a zpěvačku — ta by chtěla vždy solo zpívat. Já solo, ona solo — to by byla pěkná disharmonie. Ne, to nejde, raděj se přidružím coelibatu. Jindy na takové řeči říkával: Zpívám raději solo než duett, neb mohl by se můj krk dostat pod pantofel a ospěl bych.

K tomuto číslu přidána jest mimořádná příloha, kterouž tím ochotněji podáváme, anto se nadíti můžeme, že naši páni odběratelé rozšířováním „Dalibora“ nám obět tuto vynahradí. Ruch politický nynějšího času škodí tak velice všem časopisům belletristickým, že se nuceny vidíme, všechny pány odběratele „Dalibora“ uctivě žádati, by se o rozšíření „Dalibora“ snažili. Každý odběratel „Dalibora“ zná zajisté ve svém okolí několik hudbomilů, kteří „Dalibora“ neodbírají a tudíž bude snadno pánům odběratelům „Dalibora“ několik nových odběratelů na náš list získati a tím k zvelebení „Dalibora“ přispěti. Kdo nám dva nové předplatitele získá, obdrží podobiznu V. Horáka neb Tумы.

Expedice Dalibora.